

چالشی به نام فرهنگ کار

مشکل ما فرهنگ کار است، باید این فرهنگ تقویت شود و ما به گذشته برگردیم تا فرزندان با افتخار در مدارس بگویند که پدرشان کفاش یا تراشکار است

عکس: تسنیم

کارگران دستمزد خود را بر اساس قانون کار دریافت نمی‌کنند برای تأمین نیازهای زندگی مجبور هستند به مشاغل غیررسمی روی بیاورند یا دو شیفت کار کنند تا هزینه دخل و خرج‌شان را تأمین کنند. در گذشته و در حال حاضر به دلیل سیاست‌گذاری نامناسب در گذشته، کارگرانی را در جامعه داریم که در چند شیفت کار می‌کنند و به شغل‌هایی که غیرمولد است روی آورده‌اند.

ما نمایندگان کارگری بحث دستمزد را پیگیری می‌کنیم تا مانند کارمندان شاهد ترمیم حقوق کارگران باشیم، ضمن اینکه در بسیاری از کارخانه‌های بزرگ کارگران مشکلات کمتری دارند به خاطر اینکه کارفرمایان مزایای خوبی برای کارگران اختصاص داده‌اند در عوض بهره‌وری تولید ارتقا یافته است و به تولید با کیفیت دست یافته‌اند. اکنون بسیاری از کارخانه‌ها دنبال نیروی کار هستند ولی هنوز کارگر جذب نکرده‌اند، این امر به خاطر این است که نیروی کار ماهر در بازار کار و متناسب با نیازهای تولیدی وجود ندارد، در صورتی که اگر نیروی کار ماهر باشد، بنگاه‌های تولیدی بهره‌وری بیشتری پیدا می‌کنند، به همین خاطر است که خیلی از کارگران کار پیدا نمی‌کنند.

کارفرماها یکی از دلایل کمبود

نیروی کار را نداشتن تخصص عنوان کرده‌اند، این موضوع را چطور ارزیابی می‌کنید؟ در حال حاضر سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای نقش تعیین‌کننده‌ای در تربیت کارگران ماهر دارد و می‌تواند حلقه اتصال بین دانشگاه و بازار کار باشد.

اکنون باید آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در مشاغل فنی از جمله جوشکاری، برق، تأسیسات و آموزش‌هایی در خصوص چگونگی برخورد با خط تولید مورد توجه قرار گیرد تا یک نیروی تحصیلکرده و آموزش‌دیده در کارخانه‌ها جذب شود.

با افزایش دستمزد نسبت به گذشته و

حمایت کارفرمایان از کارگران برای افزایش بهره‌وری شاهد روند تنزل

در مشاغل غیررسمی هستیم. همچنین کمبود نیروی کار باعث شده

است کارفرمایان با دادن امتیازهای قانون کار و مزایا به

کارگران، اقدام به جذب نیروی کار کنند که این امر

از وجود مشاغل غیررسمی کاسته است

در کنار انجمن‌های صنفی پیگیر کارگاه‌های غیرمجاز هستیم تا با آنها طبق قانون برخورد شود، در این باره نیز با مسئولان رده بالا و نمایندگان نیز بحث و گفت‌وگو کرده‌ایم.

اکنون شاهد روند نزولی

مشاغل غیررسمی در کشور هستیم، علت این را چطور ارزیابی می‌کنید؟

با افزایش دستمزد نسبت به گذشته و حمایت کارفرمایان از کارگران برای افزایش بهره‌وری شاهد روند تنزل در مشاغل غیررسمی هستیم. همچنین کمبود نیروی کار باعث شده است کارفرمایان با دادن امتیازهای قانون کار و مزایا به کارگران، اقدام به جذب نیروی کار کنند که این امر از وجود مشاغل غیررسمی کاسته است.

با بازبیدهای تحقیقاتی که انجام داده‌ایم متوجه شده‌ایم یک‌سری از مشاغل در اصناف از جمله فروشگاه‌ها، حق و حقوق کارگران را پرداخت نمی‌کنند و با بهانه اینکه فروش و سود نداریم حق کارگران را نمی‌پردازند. وقتی

مشاغل غیررسمی، مشاغلی هستند که افراد شاغل در آن بدون داشتن قرارداد رسمی کار، با دستمزد کمتر از حداقل مزد قانونی و بدون برخورداری از حمایت‌های اجتماعی (مانند بیمه‌های اجتماعی) و چتر حمایتی قانون کار (مانند اخطار پیش از اخراج، مرخصی استحقاقی سالانه یا استعلاجی و غیره) مشغول به کارند. در واقع منظور از اشتغال غیررسمی، فعالیت‌هایی است که در بنگاه‌ها، سازمان‌ها یا مؤسسات خصوصی ثبت نشده یا مشمول حسابداری نمی‌شود و در صورت دریافت حقوق و دستمزد، حق بیمه و بازنشستگی از سوی کارفرما واریز نشود، همچنین فعالیت‌هایی که فاقد کارفرما و به شکل کارکن مستقل بوده و پرداخت مالیات یا حقوق دولتی در آن به ندرت دیده می‌شود.

دوره‌گردی، مسافرت‌کنشی و کوله‌بری جزو مشاغل غیررسمی به شمار می‌روند، شکاف درآمدی، وجود فرایند کاغذبازی اخذ مجوز، فرار مالیاتی، افزایش عرضه نیروی کار و گسترش مهاجرت به کلان‌شهرها در ایجاد اقتصاد غیررسمی و گسترش مشاغل غیررسمی اثرگذار است.

برای عبور از مشاغل غیررسمی به سمت اشتغال رسمی نیاز است تا بازار کار ساماندهی شود و سیاست‌گذاری‌ها به سمت اشتغال پایدار برود. اشتغال مولد و پایدار اشتغالی است که در زنجیره بهره‌وری و تولید ناخالص داخلی اثرگذار است و مردم آثار چنین اشتغالی را در زندگی خود می‌بینند. دولت سیزدهم با اعمال سیاست‌های حمایتی و تشویقی نسبت به کارگران و کارفرمایان به دنبال ساماندهی بازار کار است، در این زمینه نیز زیرساخت‌های خوبی فراهم شده است.

در خصوص وضعیت مشاغل غیررسمی و خواسته‌های جامعه کارگران با علی اصلانی (عضو کانون عالی شوراهای اسلامی کار) به گفت‌وگو نشستیم.

هستند تحت پوشش بخشنامه‌های قانون کار و قوانین تأمین اجتماعی هستند، چرا که از این کارگاه‌ها بازرسی محسوس و غیرمحسوس از سوی سازمان تأمین اجتماعی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی صورت می‌گیرد. کارفرماها در کارگاه‌های بزرگ به خاطر قوانینی که وجود دارد جرأت تخلف ندارند اما متأسفانه در کارگاه‌های زیر ۱۰ نفر به خاطر اینکه کارفرماها حساسیتی تأمین اجتماعی انجام نمی‌دهند، وجود شاغلان غیررسمی مشهود است.

کمیود نیروی بازرسان امکان بازرسی به صورت ماهانه وجود ندارد و شاید سالی یک بار موفق به بازدید از کارگاه‌ها شوند. همچنین یک‌سری کارفرمانما داریم که در حق کارگران اجحاف می‌کنند و حق و حقوق کارگران را به آنها نمی‌دهند و در مقابل از آنها استفاده می‌کنند بنابراین بیشتر در کارگاه‌های غیرمجاز این نوع مشاغل غیررسمی دیده می‌شود، اما در مقابل یک‌سری کارفرماهایی داریم که از صفر به صد رسیده‌اند و چون خود در گذشته کارگر بوده‌اند واقعاً به جایگاه

ما به عنوان نمایندگان جامعه کارگری کشور از این کارفرماها کم نداریم. ما نمایندگان کارگری خواستار رسیدگی به وضعیت کارگاه‌های غیرمجاز هستیم. در این کارگاه‌ها نه تنها حق و حقوق کارگران داده نمی‌شود بلکه مالیات، ارزش افزوده و سایر موارد قانونی نیز پرداخت نمی‌شود، در واقع از نظر ما در کارگاه غیرمجاز نوعی قاچاق کار صورت می‌گیرد و آماري که درباره این کارگاه وجود دارد، مختلف است. کارگران احترام می‌گذارند، اکنون در کشور از این کارفرماها کم نداریم. کارفرمایان با دادن امتیازهای قانون کار و مزایا به کارگران، اقدام به جذب نیروی کار کنند که این امر از وجود مشاغل غیررسمی کاسته است.

نقش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی را به عنوان متولی حوزه کار در کاهش مشاغل غیررسمی چطور ارزیابی می‌کنید؟ از سوی ادارات کار در استان‌ها کارهای خوبی در حال انجام است که یکی از اینها قرارگاه اشتغال است. بر این اساس کارخانه‌ها نیز خود برای نیروی کار را اعلام می‌کنند و در این قرارگاه‌ها اقدام به جذب نیروی کار بر اساس نیاز کارفرماها می‌شود. ایجاد سامانه جست و جوی شغل از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی یک اقدام خوب در راستای تأمین نیازهای کارفرماها و جذب کارگران است. کارفرمایان می‌توانند برای درخواست نیروی کار مورد نیاز خود به سامانه مراجعه و نسبت به ثبت اطلاعات خود اقدام کنند. همچنین کسانی که کارجو هستند نیز با مراجعه به سامانه، می‌توانند اطلاعات خود را ثبت کرده تا کار مورد نظرشان را پیدا کنند. این سامانه زمینه معرفی فرصت‌های شغلی، شناسایی افراد آماده به کار و تطبیق شغلی با نیاز کارفرمایان را فراهم کرده است، ضمن اینکه کاهش هزینه‌های جست‌وجوی شغلی، توانایی و تطابق ویژگی‌های شخصیتی مهارتی فرد با شغل و اتصال سریع کارجویان و کارفرمایان نیز صورت می‌گیرد.

برش

چه عواملی در کاهش مشاغل غیررسمی مؤثر است؟

اجرای قوانین در کارگاه‌ها از سوی کارفرماها و تأمین نیروهای بازرسی از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و همچنین فرهنگ‌سازی جایگاه کار به کاهش شکل‌گیری مشاغل غیررسمی کمک می‌کند.

این در حالی است که کمبود بازرسی از سوی وزارت کار داریم؛ در کل کشور ۸۰۰ بازرس کار داریم که این افراد برای بازرسی از کارگاه‌ها در استان‌های مختلف حضور پیدا می‌کنند، از این رو آنگونه که شایسته است به خاطر

گفت‌وگو

فرزانه پیری

روژنامه نگار

آیا آماری از مشاغل غیررسمی در کشور وجود دارد؟

اشتغال غیررسمی به اشتغال افرادی گفته می‌شود که در کارگاه‌ها و بنگاه‌های اقتصادی مشغول به کار هستند اما تحت پوشش بیمه‌های حمایتی درمانی و بازنشستگی قرار ندارند و از سوی نهادهای نظارتی مورد بازرسی قرار نمی‌گیرند.

آماري که دولت‌های گذشته برای تعداد شاغلان غیررسمی اعلام کرده بودند ۶ تا ۷ میلیون نفر است اما آمارهای مختلف و غیررسمی نشانگر اشتغال ۷ تا ۸ میلیون نفری در مشاغل غیررسمی است.

شاغلان غیررسمی، نیروی کاری هستند که در کارگاه‌ها کار می‌کنند ولی از حقوق قانونی و مزایای شورای عالی کار بهره‌مند نمی‌شوند، همچنین عده‌ای از این گروه حتی تحت پوشش بیمه هم نیستند. این نوع مشاغل بیشتر در کارگاه‌ها و اصناف مشاهده می‌شود که زیر ۱۰ نفر نیروی کار دارند.

خوشبختانه در کارگاه‌های بالای ۵۰ نفر، مشاغل غیررسمی دیده نمی‌شود، این امر به خاطر الزامات قانون تأمین اجتماعی است. افرادی که در بنگاه‌های بزرگ اقتصادی یا شهرک‌های صنعتی مشغول به کار

در کنار آموزش‌های فنی و حرفه‌ای باید به موضوع فرهنگ کار به عنوان یک ارزش در کشور توجه شود تا کار و کارگر به جایگاه واقعی خود در جامعه برسند. آیا ترویج فرهنگ کار در کاهش مشاغل رسمی تأثیرگذار است؟

مشکل ما فرهنگ کار است، باید این فرهنگ تقویت شود و ما به گذشته برگردیم تا فرزندان با افتخار در مدارس بگویند که پدرشان کفاش یا تراشکار است.

متأسفانه ورود فرهنگ غربی باعث شده است نیروی کار از بعضی مشاغل خجالت بکشند و تن به مشاغل ندهند و در عوض برای تأمین معیشت و درآمد در سمت مشاغل کاذب روی بیاورند در حالی که مشاغل سنتی هوبیت و نشانگر فرهنگ کشورمان است.

اکنون در صدا و سیما شاهد برنامه‌های تلویزیونی هستیم که در آن تجمل‌گرایی و پشت میزنشینی را ترویج می‌کنند؛ هر کدام از اعضای خانواده دارای خودرو و سایر امکانات هستند که این امر با شرایط اقتصادی جامعه ما همخوانی ندارد و تنها نیاز و خواسته جوانان که نیروی کار آینده هستند را بالا می‌برد ضمن اینکه که در پایان این برنامه تلویزیونی مشخص می‌شود که این مال و ثروت بر اساس دلالی و فعالیت‌های غیرمولد بوده است. مؤسسه‌های فرهنگی و صدا و سیما باید از ارزش کار صحبت کنند و برنامه‌هایی بسازند که در آن به کار تولید پرداخته شده باشد و ارزش و ضمن اینکه تولید و مشاغل را بالا ببرد.

زندگی تولیدکنندگان و صنعتگران بزرگ استفاده و از روی زندگی آنها برنامه‌های فرهنگی تولید کرد تا ذهن نسل جوان را به سمت تولید و مشاغل مولد سوق داد.

